

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 24.5.2011
COM(2011) 289 definitief
2011/0136 (COD)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake bepaalde toegestane gebruikswijzen van verweesde werken

(Voor de EER relevante tekst)

{SEC(2011) 615 definitief}
{SEC(2011) 616 definitief}

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

Om door het auteursrecht beschermde werken in een online digitale bibliotheek of archief ter beschikking te stellen van het publiek is voorafgaande goedkeuring vereist. Indien de betrokken auteursrechthebbende niet kan worden geïdentificeerd of gevonden, worden de werken in kwestie verweesde werken genoemd. De goedkeuring die vereist is om werken online beschikbaar te maken kan dan ook niet worden verkregen. Bibliotheken of andere instellingen die werken online ter beschikking stellen van het publiek zonder voorafgaande goedkeuring lopen het risico dat zij het auteursrecht schenden.

De voornaamste doelstelling van dit voorstel is het creëren van een rechtskader om de wettige en grensoverschrijdende online-toegang te verzekeren tot verweesde werken die opgenomen zijn in online digitale bibliotheken of in door diverse in het voorstel gespecificeerde instellingen beheerde archieven wanneer dergelijke verweesde werken uit hoofde van taken van openbaar belang van dergelijke instellingen worden gebruikt. Dergelijke werken omvatten werken die in de vorm van een boek, dagblad, krant, tijdschrift of ander geschrift zijn gepubliceerd, met inbegrip van daarin opgenomen werken, alsook audiovisuele en cinematografische werken in de verzamelingen van instituten voor cinematografisch erfgoed en audio-, audiovisuele en cinematografische werken die opgenomen zijn in de archieven van publieke omroeporganisaties en door hen zijn geproduceerd. Uitgaande van de archieven van publieke omroeporganisaties en de speciale positie van publieke omroeporganisaties als producenten is er nood aan het aan banden leggen van het fenomeen van verweesde werken door een einddatum te bepalen voor werken die onder het toepassingsgebied van het voorstel vallen.

Dit doel dient te worden bereikt door middel van een stelsel van wederzijdse erkenning van de status van verweesd werk. Om de status van verweesd werk te kunnen vaststellen, dienen bibliotheken, onderwijsinstellingen, musea of archieven, instituten voor cinematografisch erfgoed en publieke omroeporganisaties voorafgaandelijk zorgvuldig te zoeken in de lidstaat waar het werk voor het eerst is gepubliceerd, overeenkomstig de in de voorgestelde richtlijn gespecificeerde vereisten. Wanneer door zorgvuldig zoeken de status van verweesd werk eenmaal kan worden vastgesteld, zal het werk in kwestie in de hele EU als een verweesd werk worden beschouwd, waardoor er geen nood meer is aan veelvuldig zorgvuldig zoeken. Op grond hiervan zal het mogelijk zijn verweesde werken online en zonder voorafgaande goedkeuring beschikbaar te stellen voor culturele en onderwijsdoeleinden tenzij de eigenaar van het werk een einde stelt aan de status van verweesd werk.

Dit initiatief bouwt voort op de aanbeveling van de Commissie van 2006 betreffende de digitalisering en online-toegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring¹. Ondanks het bestaan van deze aanbeveling hebben slechts enkele lidstaten wetgeving inzake verweesde werken geïmplementeerd. De weinige bestaande nationale oplossingen zijn beperkt door het feit dat de online-toegang alleen geldt voor burgers die op hun nationale grondgebied verblijven.

¹ Aanbeveling 2006/585/EG van de Commissie van 24 augustus 2006 betreffende de digitalisering en online-toegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring (PB L 236 van 31.8.2006, blz. 28-30).

De invoering van een rechtskader om de grensoverschrijdende digitalisering en verspreiding van verweesde werken op de interne markt te bevorderen, is tevens een van de voornaamste actiepunten zoals vermeld in de digitale agenda voor Europa², een onderdeel van de Europa 2020-strategie³.

2. RESULTATEN VAN HET OVERLEG MET BELANGHEBBENDE PARTIJEN EN EFFECTBEOORDELING

• Raadpleging van belanghebbende partijen

In 2006 werd een deskundigengroep op hoog niveau voor digitale bibliotheken ingesteld, samengesteld uit belanghebbenden die betrokken zijn bij de digitalisering en online-toegankelijkheid van cultureel materiaal, waaronder verweesde werken⁴. De groep heeft een "Eindverslag over digitale bewaring, verweesde werken en uitverkochte werken" aangenomen⁵. Een "Akkoord over de richtsnoeren inzake het zorgvuldig zoeken naar rechthebbenden van verweesde werken" werd ondertekend door vertegenwoordigers van bibliotheken, archieven en rechthebbenden⁶.

In het groenboek van de Commissie van 2008 betreffende auteursrecht in de kenniseconomie⁷ werd de mening van de belanghebbenden gevraagd over, onder meer, de nood aan verdere maatregelen met betrekking tot verweesde werken⁸. Op 19 oktober 2009 nam de Commissie de vervolgmmededeling inzake auteursrecht in de kenniseconomie⁹ aan, waarin werd aangekondigd dat de Commissie een effectbeoordeling zou uitvoeren over de aanpak van verweesde werken in de EU.

Op 26 oktober 2009 organiseerde de Commissie een openbare hoorzitting waarbij alle belanghebbenden hun mening gaven over verweesde werken. Op 10 november 2009 organiseerden het Zweedse voorzitterschap en het Europees Parlement een gezamenlijke hoorzitting inzake verweesde werken en toegang tot werken voor slechtzienden.

In de periode 2009-2010 kwamen de diensten van de Commissie op bilaterale basis met diverse belanghebbenden bijeen om de desbetreffende kwesties uitvoeriger te bespreken.

• Effectbeoordeling

In de effectbeoordeling worden zes opties onderzocht: (1) geen maatregelen nemen, (2) een wettelijke uitzondering op auteursrecht, (3) verruimde collectieve licenties, (4) een specifieke

² Een digitale agenda voor Europa - COM(2010) 245.

³ Europa 2020: Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei:
http://ec.europa.eu/europe2020/index_nl.htm

⁴ Besluit van de Commissie van 27 februari 2006 tot oprichting van een deskundigengroep op hoog niveau voor digitale bibliotheken (PB L 63 van 4.3.2006, blz. 25-27). Het mandaat van de groep werd vervolgens verlengd bij het Besluit van de Commissie van 25 maart 2009 (PB 82 van 28.3.2009, blz. 9-11).

⁵ http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/experts/hleg/index_en.htm

⁶ http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/doc/hleg/orphan/guidelines.pdf.

⁷ COM(2008) 466.

⁸ De reacties op de raadpleging zijn te vinden op: http://circa.europa.eu/Public/irc/markt/markt_consultations/library?l=/copyright_neighbouring_consultation_copyright&vm=detailed&sb=Title. Zie bijlage, hoofdstukken 1 en 2 voor een analyse van de reacties.

⁹ COM(2009) 532.

licentie voor verweesde werken die door maatschappijen voor collectief auteursrechtenbeheer wordt verleend, (5) een specifieke licentie voor verweesde werken die door een overheidsinstantie wordt verleend, en (6) de wederzijdse erkenning van nationale oplossingen op het vlak van verweesde werken.

Bij alle beleidsopties (behalve optie 1) werd uitgegaan van de goedkeuring van een richtlijn waarbij alle lidstaten verplicht zijn binnen een bepaalde termijn specifieke wetgeving inzake verweesde werken vast te stellen. Bij alle beleidsopties, behalve optie 3, werd ervan uitgegaan dat zorgvuldig zoeken vereist is voordat een verweesd werk in een online digitale bibliotheek ter beschikking kan worden gesteld.

Bij de wettelijke uitzondering (optie 2) zou de last van het aanvragen van een auteursrechtlicentie worden vermeden maar zou de vereiste van het voorafgaand zorgvuldig zoeken worden behouden. Deze optie verschaft echter minder rechtszekerheid aangezien er geen certificering van het zorgvuldig zoeken door een onafhankelijke instantie plaatsvindt.

Bij optie 3, het model van "verruimde collectieve licenties", wordt ervan uitgegaan dat, wanneer een maatschappij voor collectief auteursrechtenbeheer een bibliotheek eenmaal de toestemming verleent om boeken ter beschikking te stellen op een website, deze licentie op grond van een wettelijke verruiming voor alle werken in deze categorie zal gelden, met inbegrip van verweesde werken (d.w.z. boeken, films). De maatschappij voor collectief auteursrechtenbeheer wordt beschouwd als de vertegenwoordiger van dergelijke "buitenstaanders", ongeacht of zij zorgvuldig gezocht heeft om de auteur te identificeren of op te sporen. Het gebrek aan zorgvuldig zoeken verhindert een aanpak die op wederzijdse erkenning van de status van verweesd werk is gebaseerd. Normalerweise is een verruimde collectieve licentie ook maar geldig op het nationale grondgebied waar het wettelijk vermoeden van toepassing is.

De specifieke licentie voor verweesde werken (optie 4) verschaft bibliotheken en andere begunstigden een hoge mate van rechtszekerheid tegen schadeclaims van weer opgedoken eigenaars. Deze optie veronderstelt zowel zorgvuldig zoeken om voorafgaand aan het verlenen van de licentie de status van verweesd werk te kunnen bepalen, als een specifieke licentieregeling met betrekking tot verweesde werken.

De door een overheidsinstantie verleende licentie voor verweesde werken (optie 5) vormt een publieke certificering van het zorgvuldig zoeken en verleent aldus een hoge mate van rechtszekerheid aan de digitale bibliotheek. Deze zekerheid heeft echter zijn prijs in termen van administratieve lasten. Daarom hadden eerdere belichamingen van dit stelsel een beperkte invloed en worden zij niet gebruikt in het kader van grootschalige digitale bibliotheekprojecten.

Een aanpak die op de wederzijdse erkenning van de status van verweesd werk is gebaseerd (optie 6) verschaft bibliotheken en andere begunstigden rechtszekerheid wat de status van verweesd werk van een welbepaald werk betreft. Wederzijdse erkenning garandeert dat de in een digitale bibliotheek opgenomen verweesde werken voor burgers in heel Europa beschikbaar zouden zijn.

3. JURIDISCHE ELEMENTEN VAN HET VOORSTEL

- **Samenvatting van de voorgestelde maatregel(en)**

Het voorstel heeft betrekking op het zorgvuldig zoeken dat vereist is om een bepaald werk al dan niet als verweesd werk te kunnen identificeren en, wanneer dit eenmaal is gebeurd, de juridische mogelijkheid om dit werk, onder bepaalde voorwaarden en voor specifieke doeleinden, online ter beschikking te stellen van het publiek. Het voorstel brengt tevens verduidelijking aangaande de toepassing van verruimde collectieve licenties op werken die mogelijk verweesde werken zijn.

- **Rechtsgrondslag**

Artikel 114 VWEU

- **Subsidiariteitsbeginsel**

Een wetgevingsvoorstel in de vorm van een richtlijn is nodig aangezien een niet-bindende aanpak, met name Aanbeveling 2006/585/EG van de Commissie van 24 augustus 2006, niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd. Daarenboven maakt het naast elkaar bestaan van ongecoördineerde nationale benaderingen met betrekking tot verweesde werken in online-bibliotheken het moeilijk voor een bibliotheek om verweesde werken in meerdere EU-lidstaten beschikbaar te stellen¹⁰.

- **Evenredigheidsbeginsel**

Omdat het probleem van verweesde werken een belangrijke hinderpaal vormt voor de oprichting van digitale bibliotheken, is een coherent EU-kader voor online-toegang tot verweesde werken de minst ingrijpende optie om het gewenste resultaat te bereiken. Alle andere benaderingen zouden aanzienlijk meer administratieve overheadkosten alsook specifiek op verweesde werken gerichte licentie-infrastructuren vereisen.

- **Keuze van instrumenten**

Voorgesteld(e) instrument(en): richtlijn.

Belangrijkste bepalingen van het voorstel

In artikel 1 wordt het toepassingsgebied en het onderwerp van de richtlijn omschreven als een verscheidenheid aan materiaal dat opgenomen is in openbare bibliotheken, onderwijsinstellingen, musea en archieven alsook in de verzamelingen van instituten voor cinematografisch erfgoed en publieke omroeporganisaties. In de drukkerijsector dekt het ook visuele werken, zoals in deze gepubliceerde werken opgenomen foto's en illustraties.

Artikel 2 bevat de definitie van een verweesd werk. De definitie van een verweesd werk omvat de vereiste van zorgvuldig zoeken.

In artikel 3 wordt toegelicht hoe het zorgvuldig zoeken dient te worden verricht door degenen die de toestemming hebben om verweesde werken te gebruiken. In artikel 3 wordt verduidelijkt dat het zorgvuldig zoeken enkel dient te gebeuren in de lidstaat waar het werk voor het eerst is gepubliceerd.

¹⁰ In sommige lidstaten, en met name Frankrijk, wordt in de voorbereidende werken voor een wettelijke oplossing uitdrukkelijk erkend dat een Europese oplossing noodzakelijk is - Conseil Supérieur de la Propriété Littéraire et Artistique *Commission sur les œuvres orphelines*, blz. 19.

In artikel 4 is het beginsel van wederzijdse erkenning neergelegd waarbij een werk dat na zorgvuldig zoeken overeenkomstig artikel 3 wordt geacht een verweesd werk te zijn, in alle EU-lidstaten als een verweesd werk zal worden beschouwd.

Artikel 5 betreft de mogelijkheid om een einde te stellen aan de status van verweesd werk.

Artikel 6 bevat een opsomming van de gebruikswijzen die de genoemde begunstigden van verweesde werken mogen maken (beschikbaarstelling voor het publiek in de zin van artikel 3 van Richtlijn 2001/29/EG en reproductierecht van dergelijke werken in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2001/29/EG, voor de vervulling van hun taken van openbaar belang).

In artikel 7 wordt gespecificeerd hoe lidstaten bepaalde aanvullende gebruikswijzen onder specifieke omstandigheden kunnen toestaan.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Het voorstel heeft geen gevolgen voor de begroting van de Unie.

5. AANVULLENDE INFORMATIE

- **Europese Economische Ruimte**

De voorgestelde maatregel betreft een onderwerp dat onder de EER-overeenkomst valt en moet worden uitgebreid tot de Europese Economische Ruimte.

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake bepaalde toegestane gebruikswijzen van verweesde werken

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name de artikelen 49, 56, en 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹¹,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bibliotheken, musea, archieven, onderwijsinstellingen, instituten voor cinematografisch erfgoed en publieke omroeporganisaties houden zich bezig met grootschalige digitalisering van hun verzamelingen of archieven om Europese digitale bibliotheken te kunnen oprichten. Bibliotheken, musea, archieven, onderwijsinstellingen, instituten voor cinematografisch erfgoed en publieke omroeporganisaties in de lidstaten dragen bij tot het behoud en de verspreiding van het Europese culturele erfgoed, dat tevens essentieel is voor de oprichting van Europese digitale bibliotheken, zoals Europeana. Technologieën voor het grootschalig digitaliseren van gedrukt materiaal en voor het zoeken en indexeren vergroten de onderzoekswaarde van de bibliotheekverzamelingen.
- (2) De noodzaak om het vrije verkeer van kennis en innovatie binnen de interne markt te bevorderen, vormt een belangrijk onderdeel van de Europa 2020-strategie, zoals uiteengezet in de mededeling van de Commissie: "Europa 2020: Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei"¹², die als een van de vlaggenschipinitiatieven van deze strategie de ontwikkeling van een digitale agenda voor Europa omvat.

¹¹ PB C [...] van [...], blz. [...].
¹² COM(2010) 2020.

- (3) Het invoeren van een rechtskader om de digitalisering en verspreiding te vergemakkelijken van werken waarvan de auteur niet is geïdentificeerd of, zelfs indien hij wel is geïdentificeerd, niet is opgespoord - de zogeheten verweesde werken - is een van de voornaamste actiepunten van de digitale agenda voor Europa, zoals vermeld in de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Een digitale agenda voor Europa¹³.
- (4) De exclusieve rechten van auteurs inzake reproductie en beschikbaarstelling van hun werken voor het publiek, zoals geharmoniseerd bij Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij¹⁴, vereisen de toestemming van de auteur voorafgaand aan de digitalisering en de beschikbaarstelling van een werk.
- (5) Voor verweesde werken kan dergelijke voorafgaandelijke toestemming voor handelingen van reproductie of beschikbaarstelling voor het publiek niet worden verkregen.
- (6) Uiteenlopende benaderingen in de lidstaten van de erkenning van de status van verweesd werk kunnen de werking van de interne markt alsook het gebruik van en de grensoverschrijdende toegang tot verweesde werken belemmeren. Dergelijke uiteenlopende benaderingen kunnen ook leiden tot beperkingen van het vrije verkeer van goederen en diensten die culturele inhoud hebben. Daarom is het verzekeren van de wederzijdse erkenning van een dergelijke status aangewezen.
- (7) Een gemeenschappelijke benadering om de status van verweesd werk en de toegestane gebruikswijzen van verweesde werken te bepalen, is met name nodig om rechtszekerheid op de interne markt te garanderen met betrekking tot het gebruik van verweesde werken door bibliotheken, musea, onderwijsinstellingen, archieven, instituten voor cinematografisch erfgoed en publieke omroeporganisaties.
- (8) Cinematografische, audio- en audiovisuele werken die zijn opgenomen in de archieven van publieke omroeporganisaties en door hen zijn geproduceerd, omvatten verweesde werken. Rekening houdend met de bijzondere positie van omroeporganisaties als producenten van audio- en audiovisueel materiaal en de noodzaak om maatregelen te nemen om het fenomeen van verweesde werken in de toekomst aan banden te leggen, is het aangewezen een einddatum te bepalen met betrekking tot de toepassing van deze richtlijn in zoverre het werken in de archieven van omroeporganisaties aangaat.
- (9) Voor de toepassing van deze richtlijn dienen werken die op verzoek van omroeporganisaties zijn vervaardigd voor de exclusieve exploitatie ervan gezien te worden als vallende onder cinematografische, audio- en audiovisuele werken in de archieven van publieke omroeporganisaties.
- (10) De oprichting van grote online-bibliotheken bevordert elektronische zoek- en opsporingsinstrumenten, wat nieuwe ontdekkingsbronnen oplevert voor onderzoekers

¹³ COM(2010) 245.

¹⁴ PB L 167 van 22.6.2001, blz. 10.

en academici die zich anders zouden moeten tevredenstellen met meer traditionele en analoge zoekmethoden.

- (11) Volgens de internationale geplogenheden dient deze richtlijn enkel van toepassing te zijn op werken die eerst in een lidstaat zijn gepubliceerd of uitgezonden.
- (12) Vooraleer een werk als een verweesd werk kan worden beschouwd, moet te goeder trouw en redelijk zorgvuldig naar de auteur worden gezocht. De lidstaten moeten de mogelijkheid hebben om te bepalen dat het zorgvuldig zoeken door de in deze richtlijn bedoelde organisaties of door andere organisaties kunnen worden uitgevoerd.
- (13) Het is aangewezen om te voorzien in een geharmoniseerde aanpak voor dergelijk zorgvuldig zoeken om een hoog niveau van bescherming van auteursrecht in de Unie te kunnen waarborgen. Het zorgvuldig zoeken zou onder meer moeten bestaan uit de raadpleging van voor het publiek toegankelijke databanken die informatie bevatten over de auteursrechtelijke status van een werk. Om doublures van dure digitalisering te vermijden, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat het gebruik van verweesde werken door de in deze richtlijn bedoelde organisaties in een voor het publiek toegankelijke databank wordt opgeslagen. Voor zover mogelijk dienen voor het publiek toegankelijke databanken van zoekresultaten en gebruik van verweesde werken op zodanige wijze te worden opgezet en geïmplementeerd dat deze onderling met elkaar en op pan-Europees niveau kunnen worden verbonden en dat zij via één toegangspunt kunnen worden geraadpleegd.
- (14) Verweesde werken kunnen verschillende auteurs hebben of andere werken of beschermd materiaal bevatten. Deze richtlijn mag geen afbreuk doen aan de rechten van bekende of geïdentificeerde rechthebbenden.
- (15) Om overlappingsen van zoekinspanningen te vermijden, dient het zorgvuldig zoeken enkel plaats te vinden in de lidstaat waar het werk voor het eerst is gepubliceerd of uitgezonden. Opdat andere lidstaten zouden kunnen nagaan of de status van verweesd werk in een andere lidstaat is vastgesteld, dienen de lidstaten ervoor te zorgen dat de resultaten van het zorgvuldig zoeken op hun grondgebied in een voor het publiek toegankelijke databank worden opgeslagen.
- (16) Het is aangewezen ervoor te zorgen dat auteurs het recht hebben om een einde te stellen aan de status van verweesd werk indien zij zich aanmelden om hun werken te claimen.
- (17) Om het leren en de cultuur te bevorderen, dienen de lidstaten bibliotheken, onderwijsinstellingen en voor het publiek toegankelijke musea, alsook archieven, instituten voor cinematografisch erfgoed en publieke omroeporganisaties toe te staan verweesde werken ter beschikking te stellen en te reproduceren, op voorwaarde dat dergelijk gebruik dienstig is om hun taken van openbaar belang te vervullen, met name het behouden en het restaureren van en het verstrekken van voor culturele en onderwijsdoeleinden bestemde toegang tot werken die in hun verzamelingen zijn opgenomen. Voor de toepassing van deze richtlijn moet onder instituten voor cinematografisch erfgoed worden verstaan: organisaties die door de lidstaten zijn aangewezen voor het verzamelen, catalogiseren, behouden en restaureren van films die deel uitmaken van hun cinematografisch erfgoed.

- (18) Contractuele regelingen kunnen een rol spelen bij het bevorderen van de digitalisering van het Europese culturele erfgoed, met dien verstande dat bibliotheken, onderwijsinstellingen, musea of archieven en instituten voor cinematografisch erfgoed overeenkomsten met commerciële partners kunnen sluiten voor de digitalisering en de beschikbaarstelling van verweesde werken om de krachtens deze richtlijn toegestane gebruikswijzen toe te passen. Deze regelingen kunnen financiële bijdragen van dergelijke partners betreffen.
- (19) Om de toegang van burgers van de Unie tot het Europese culturele erfgoed aan te moedigen, moet er tevens voor worden gezorgd dat verweesde werken die in een lidstaat zijn gedigitaliseerd en ter beschikking gesteld van het publiek ook in andere lidstaten beschikbaar zijn. Voor het publiek toegankelijke bibliotheken, onderwijsinstellingen, musea, archieven, instituten voor cinematografisch erfgoed en publieke omroeporganisaties die een verweesd werk gebruiken om hun taken van openbaar belang te vervullen, dienen de mogelijkheid te hebben om het verweesd werk in andere lidstaten ter beschikking te stellen van het publiek.
- (20) Deze richtlijn mag geen afbreuk doen aan de bestaande regelingen van de lidstaten inzake het beheer van rechten, zoals verruimde collectieve licenties.
- (21) De lidstaten moeten ook het gebruik van verweesde werken kunnen toestaan voor doeleinden die de taken van openbaar belang van de onder deze richtlijn vallende organisaties overstijgen. In dergelijke omstandigheden moeten de rechten en rechtmatige belangen van rechthebbenden worden beschermd.
- (22) Indien een lidstaat onder de in deze richtlijn vastgelegde voorwaarden het gebruik van verweesde werken toestaat door voor het publiek toegankelijke bibliotheken, onderwijsinstellingen, musea, archieven, instituten voor cinematografisch erfgoed of publieke omroeporganisaties voor doeleinden die hun taken van openbaar belang overstijgen, dienen rechthebbenden die zich aanmelden om hun werken te claimen, te worden vergoed. Bij een dergelijke vergoeding dient met het type werk en de gebruikswijze in kwestie rekening te worden gehouden. De lidstaten kunnen bepalen dat inkomsten die worden ingezameld voor de vergoeding van dergelijk gebruik van verweesde werken, maar die na afloop van de overeenkomstig deze richtlijn bepaalde termijn niet worden geclaimd, ter financiering moeten dienen van informatiebronnen over rechten die zorgvuldig zoeken vergemakkelijken door middel van goedkope en geautomatiseerde middelen en met betrekking tot categorieën van werken die (mogelijk) onder het toepassingsgebied van de richtlijn vallen.
- (23) Omdat de doelstellingen van de te nemen maatregel, namelijk rechtszekerheid met betrekking tot het gebruik van verweesde werken, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en omwille van de eenvormigheid van de regels inzake het gebruik van verweesde werken dus beter op het niveau van de Unie kunnen worden bereikt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel, gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

1. Deze richtlijn betreft bepaalde wijzen waarop gebruikt wordt gemaakt van verweesde werken door voor het publiek toegankelijke bibliotheken, onderwijsinstellingen of musea alsook archieven, instituten voor cinematografisch erfgoed en publieke omroeporganisaties.
2. Deze richtlijn is van toepassing op werken die voor het eerst in een lidstaat zijn gepubliceerd of uitgezonden en die:
 - (1) werken zijn welke in de vorm van een boek, dagblad, krant, tijdschrift of ander geschrift zijn gepubliceerd en opgenomen zijn in de verzamelingen van voor het publiek toegankelijke bibliotheken, onderwijsinstellingen, musea of archieven, of
 - (2) cinematografische of audiovisuele werken zijn welke opgenomen zijn in de verzamelingen van instituten voor cinematografisch erfgoed, of
 - (3) cinematografische, audio- of audiovisuele werken zijn welke vóór 31 december 2002 door publieke omroeporganisaties zijn geproduceerd en opgenomen zijn in hun archieven.

Artikel 2

Verweesde werken

1. Een werk wordt als een verweesd werk beschouwd indien de rechthebbende van het werk niet is geïdentificeerd, of zelfs indien hij wel is geïdentificeerd, niet is opgespoord nadat overeenkomstig artikel 3 zorgvuldig naar de rechthebbende werd gezocht en de gegevens daarvan zijn opgeslagen.
2. Indien een werk meer dan één rechthebbende heeft, en een van de rechthebbenden is geïdentificeerd en opgespoord, wordt dit werk niet als een verweesd werk beschouwd.

Artikel 3

Zorgvuldig zoeken

1. Om uit te kunnen maken of een werk een verweesd werk is, zorgen de in artikel 1, lid 1, bedoelde organisaties ervoor dat voor elk werk zorgvuldig gezocht wordt door de gepaste bronnen voor de desbetreffende categorie van werken te raadplegen.
2. De bronnen die voor elke categorie van werken geschikt zijn, wordt door elke lidstaat in overleg met rechthebbenden en gebruikers bepaald, en omvatten de in de bijlage opgesomde bronnen.

3. Het zorgvuldig zoeken dient enkel plaats te vinden in de lidstaat van de eerste publicatie of uitzending.
4. De lidstaten zorgen ervoor dat de resultaten van het zorgvuldig zoeken op hun grondgebied in een voor het publiek toegankelijke databank worden opgeslagen.

Artikel 4

Wederzijdse erkenning van de status van verweesd werk

Een werk dat overeenkomstig artikel 2 in een lidstaat als een verweesd werk wordt beschouwd, wordt in alle lidstaten als een verweesd werk beschouwd.

Artikel 5

Einde van de status van verweesd werk

De lidstaten zorgen ervoor dat een rechthebbende van een als verweesd werk beschouwd werk te allen tijde de mogelijkheid heeft een einde te stellen aan de status van verweesd werk.

Artikel 6

Toegestane gebruikswijzen van verweesde werken

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de in artikel 1, lid 1, bedoelde organisaties de toestemming hebben om een verweesd werk op een van de volgende wijzen te gebruiken:
 - (a) beschikbaarstelling van het verweesde werk in de zin van artikel 3 van Richtlijn 2001/29/EG;
 - (b) handelingen van reproductie in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2001/29/EG, met als doel het digitaliseren, beschikbaar stellen, indexeren, catalogiseren, behouden of restaureren.
2. Tenzij anders bepaald in artikel 7, mogen de in artikel 1, lid 1, bedoelde organisaties verweesde werken echter niet gebruiken om andere dan hun taken van openbaar belang te vervullen, met name het behouden en restaureren van en het verstrekken van voor culturele en onderwijsdoeleinden bestemde toegang tot werken die in hun verzamelingen zijn opgenomen.
3. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de contractvrijheid van dergelijke organisaties bij het vervullen van hun taken van openbaar belang.
4. De lidstaten zorgen ervoor dat de in artikel 1, lid 1, bedoelde organisaties, indien zij overeenkomstig lid 1 verweesde werken gebruiken, gegevens bijhouden van het zorgvuldig zoeken alsook van voor het publiek toegankelijke gebruiksgegevens.

Artikel 7
Toegestane gebruikswijzen van verweesde werken

1. De lidstaten kunnen de in artikel 1, lid 1, bedoelde organisaties toestaan een verweesd werk te gebruiken voor andere dan de in artikel 6, lid 2, bedoelde doeleinden, op voorwaarde dat:
 - (2) de in artikel 1, lid 1, bedoelde organisaties gegevens bijhouden van het zorgvuldig zoeken dat zij hebben verricht;
 - (3) de organisaties voor het publiek toegankelijke gegevens bijhouden van het gebruik dat zij maken van verweesde werken;
 - (4) in geval van een verweesd werk waarvan de rechthebbende is geïdentificeerd maar niet is opgespoord, de naam van de rechthebbende in elk gebruik van het werk wordt aangegeven;
 - (5) rechthebbenden die in de zin van artikel 5 een einde stellen aan de status van het werk als verweesd werk, door de in artikel 1, lid 1, bedoelde organisaties worden vergoed voor het gebruik dat van het werk is gemaakt;
 - (6) rechthebbenden hun vergoeding onder punt 4) kunnen claimen binnen een termijn die door de lidstaten wordt vastgesteld en die niet korter mag zijn dan vijf jaar vanaf de datum van de handeling waarop de claim is gebaseerd.
2. De lidstaten kunnen de middelen kiezen voor het toestaan van het gebruik in de zin van het eerste lid en kunnen vrij beslissen over het gebruik van alle niet geclaimde inkomsten na afloop van de overeenkomstig lid 1, onder 5), vastgestelde termijn.

Artikel 8
Verdere toepassing van andere wettelijke bepalingen

Deze richtlijn doet geen afbreuk aan bepalingen betreffende met name octrooirechten, handelsmerken, rechten inzake tekeningen of modellen, gebruiksmodellen, topografieën van halfgeleiderproducten, lettertypes, voorwaardelijke toegang, toegang tot de kabels van omroepdiensten, de bescherming van nationaal bezit, vereisten inzake wettelijk depot, beperkende praktijken en oneerlijke concurrentie, handelsgeheimen, veiligheid, vertrouwelijkheid, gegevensbescherming en persoonlijke levenssfeer, toegang tot overheidsdocumenten en het overeenkomstenrecht.

Artikel 9
Toepassing in de tijd

1. De bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing op alle in artikel 1 bedoelde werken die op *[datum van omzetting]* door de wetgeving van de lidstaten inzake auteursrecht worden beschermd.
2. Deze richtlijn laat alle vóór *[datum van omzetting]* verrichte handelingen en verkregen rechten onverlet.

Artikel 10
Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op [...] aan deze richtlijn te voldoen. Zij delen de Commissie de tekst van die bepalingen onverwijld mede, alsmede een tabel ter weergave van het verband tussen die bepalingen en deze richtlijn.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking ervan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor die verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 11
Herzieningsclausule

De Commissie ziet nauwlettend toe op de ontwikkeling van de informatiebronnen over rechten en dient uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn, en daarna jaarlijks, een verslag in betreffende de mogelijke opname in het toepassingsgebied van deze richtlijn van werken die of andere beschermd materiaal dat er momenteel niet onder val(t)(len), met name fonogrammen en losstaande foto's en andere beelden.

Tegen [een jaar na het verstrijken van de omzettingstermijn] dient de Commissie bij het Europees Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité een verslag in over de toepassing van deze richtlijn in het licht van de ontwikkeling van digitale bibliotheken.

Indien nodig, in het bijzonder met het oog op de goede werking van de interne markt, dient de Commissie voorstellen tot wijziging van deze richtlijn in.

Artikel 12
Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 13

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

BIJLAGE

De in artikel 3, lid 2, bedoelde bronnen zijn de volgende:

- (1) Voor gepubliceerde boeken:
 - (a) het wettelijk depot;
 - (b) bestaande databanken en registers, met inbegrip van ARROW (beschikbare registers van informatie over rechten en verweesde werken) en WATCH (schrijvers, artiesten en hun houders van auteursrechten) en het ISBN (internationaal standaardboeknummer);
 - (c) de databanken van de desbetreffende maatschappijen voor collectief auteursrechtenbeheer, organisaties die reproductierechten beheren in het bijzonder.
- (2) Voor dagbladen en tijdschriften:
 - (a) de ISSN (internationaal standaardnummer voor seriële publicaties) voor periodieke publicaties;
 - (b) indexen en catalogussen van bibliotheekcollecties en verzamelingen.
- (3) Voor kranten en tijdschriften:
 - (a) de vereniging van uitgevers in het betrokken land en de verenigingen van auteurs en journalisten;
 - (b) het wettelijk depot;
 - (c) de databanken van de desbetreffende maatschappij voor collectief auteursrechtenbeheer, organisaties die reproductierechten beheren in het bijzonder.
- (4) Voor visuele werken, met inbegrip van kunstvoorwerpen, fotografie, illustraties, vormgeving, architectuur, schetsen van de laatste werken en andere die opgenomen zijn in boeken, dagbladen, kranten en tijdschriften:
 - (a) de in de punten 1), 2) en 3) bedoelde bronnen;
 - (b) de databanken van de desbetreffende maatschappijen voor collectief auteursrechtenbeheer, voor visuele kunsten in het bijzonder en met inbegrip van organisaties die reproductierechten beheren;
 - (c) waar van toepassing, de databanken van fotoagentschappen.
- (5) Voor audiovisuele werken die zijn opgenomen in de verzamelingen van instituten voor cinematografisch erfgoed en publieke omroeporganisaties:
 - (a) het wettelijk depot;
 - (b) databanken van instituten voor cinematografisch erfgoed en nationale bibliotheken;

- (c) databanken met desbetreffende standaarden en identificatiecodes zoals ISAN voor audiovisueel materiaal;
- (d) de databanken van de desbetreffende maatschappijen voor collectief auteursrechtenbeheer, in het bijzonder voor auteurs, uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en audiovisuele producenten.